

Lipiditutkimuksille käyttöön tutkimusnimikkeet ilman näytteenottoa edeltävää paastoa**Muutos tulee voimaan 01.12.2021****Asian kuvaus****Muutos koskee seuraavia tutkimuksia:****P-Kol, 6429, P-Kolesteroli****P-Kol-HDL, 6431, P-Kolesteroli, high density lipoproteiinit****P-Kol-LDL, 6433, P-Kolesteroli, low density lipoproteiinit****P-Trigly, 4530, P-Triglyseridit****S-LipoA1, 6436, S-Lipoproteiini, apo A1****S-LipoB, 6437, S-Lipoproteiini, apo B**

Lipidi- ja apolipoproteiinimääritykset on tehty perinteisesti paastonäytteistä. Näytteenottoa edeltävän paaston merkitys lipidimittauksissa on kuitenkin yleensä vähäinen, minkä vuoksi **lipidimäärityksiä varten otetaan käyttöön yllä mainitut rinnakkaiset tutkimusnimikkeet ilman paastoon viittaavaa nimen ja lyhenteen etuliitteen f-kirjainta.**

Paasto helpottaa hypertriglyseridemian arviointia. Ateria suurentaa triglyseridipitoisuutta noin 0.3 mmol/l, kun P-Trigly < 5 mmol/l. Jos pitoisuus on tätä suurempi, suositellaan määritystä paastonäytteestä. Paastonäyte on suositeltava myös hypertriglyseridemian hoidon seurannassa. Muilta osin ei-paastonäytteitä voidaan pitää tavanomaisessa käytössä ensisijaisina ja riittävän luotettavina lipidi- ja apolipoproteiinimäärityksiä varten.

Tähän asti käytössä olleet fP- ja fS-alkuiset tutkimusnimikkeet jäävät edelleen käytettäviksi tilanteissa, joissa paastonäyte arvioidaan tarpeelliseksi.

Etäjärjestelmien ylläpitäjiä pyydetään tekemään vastaavat nimikkeiden täydennykset käytössä oleviin järjestelmiin.

Tavoitearvot

Triglyserideille määritellään tavoitearvo erikseen paasto- ja ei-paastonäytteille

fP-Trigly <1.7 mmol/l (tavoitearvo ennallaan)

P-Trigly <2.0 mmol/l (uusi tavoitearvo)

Tykslab

Muiden lipidi- ja apolipoproteiinimääritysten osalta tavoitearvot ovat yhtenevät paasto- ja ei-paastonäytteille.

Näyte ja tutkittavan esivalmistelu

Ei-paastonäytteiden näytteenoton, -käsittelyn, -säilytyksen ja lähettämisen ohjeistus vastaa muilta osin vastaavien paastonäytteiden ohjeistusta, mutta **ei-paastonäytteet eivät edellytä näytteenottoa edeltävää paastoa.**

Lähdeviitteet

1. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Sisätautilääkärin Yhdistys ry:n asettama työryhmä. Dyslipidemiat. Käypä hoito-suositus 25.1.2021.

Tiedusteluihin vastaavat

Tyks Kantasairaalan päivystys- ja automaatiolaboratorio os. 930, puh. (31)31930; aykem Taina Katajamäki, puh. 050 4062775; Oyl Pertti Koskinen, puh. (31)31890.

Allekirjoitukset

Pertti Koskinen
osastonylilääkäri, Tykslab, kliininen kemia

Taina Katajamäki
apulaisylikemisti, Tykslab, kliininen kemia

Anna Linko-Parvinen
ma. ylilääkäri, Tykslab, kliininen kemia

Jakelu

VSSHP yksiköt, Turun hyvinvointitoimiala, VSSHP:n alueen terveyskeskukset, CRST